

Underbilag.

Undertegnede professorer i norrön filologi ved universitetene i Oslo og Bergen har foretatt en systematisk gjennomgåelse av de lister som er offentliggjort i forbindelse med spørsmålet om utlevering av håndskrifter fra Danmark til Island. Listene er offentliggjort i Berlingske Aftenavis 5. november 1964 (håndskrifter i Den arnamagnæanske samling) og 14. november 1964 (håndskrifter i Det kongelige bibliotek).

Vi tar ved vår utredning ikke standpunkt til spørsmålet om en utlevering bør finne sted, og vi er klar over at de listene som er offentliggjort, er ment som en foreløbig orientering om hva som eventuelt kan tenkes utlevert etter det kriterium lovforslaget av 1961 formulerer, og som går ut på at de håndskrifter overgis til Islands universitet som „må anses for islandsk kulturreje“.

Vi har vurdert de enkelte nummer i listene i lys av dette kriterium og av den definisjon det er gitt i lovforslaget.

Under vårt arbeid har vi naturlig nok hatt for øye at samlingene i Köbenhavn inneholder mange håndskrifter hvis innhold må anses for norsk kulturreie, og vi har sett det som vår spesielle oppgave å peke på det hvor slike håndskrifter er kommet med i listene.

Ved en eventuel utlevering mener vi det bør legges større vekt enn det er gjort i de foreløbige listene på det forhold at det ofte er vanskelig å trekke grensen mellom islandsk og norsk kulturreie i middelalderen, da de to land på mange måter utgjorde et felles kulturområde.

Vi tenker her spesielt på oversettelseslitteraturen, som ennå er lite utforsket. De fleste oversatte verker er overlevert i islandske håndskrifter, men det må antas at veien ofte, eller oftest, har gått gjennom norsk oversettelse til islandsk avskrift eller bearbeidelse.

I de offentliggjorte lister er håndskriftsamlingenes nummer ført opp fortløpende,

men en gjennomgåelse av listene viser at man til dels har tenkt seg at håndskriftgrupper som inneholder bestemte litteraturgenrer, skal utleveres samlet eller holdes tilbake samlet så langt det er mulig. Bl. a. skaper det vanskeligheter at det fins håndskrifter av blandet innhold. Disse bør etter vår mening gjøres til gjenstand for en særskilt vurdering.

Ifølge listene tenkes islendingesagaene (ættesagaene) og de islandske bispesagaer utlevert, likeledes rímur-håndskriftene og de islandske lovene. Lovforslaget selv nevner spesielt „den islandske senmiddelalderlige fiktionslitteratur“, et begrep som det er vanskelig skarpt å definere.

På den annen side tenkes kongesagalitteraturen og de norske, oversatte riddersagaer holdt tilbake, likeledes norske lover og retterbøter. En slik gruppering tar langt på vei form i lys av lovforslagets kriterier, og vi har ved vår gjennomgåelse ikke bare vurdert håndskriftene som enkeltnummer, men like meget hatt litteraturgenrene i tankene.

I det følgende gir vi en fortegnelse over de håndskrifter og håndskriftgrupper som etter vår mening faller utenfor kriteriene og derfor ikke bør komme med ved en eventuell utlevering. De er alle fra Den arnamagnæanske samling. I listen over håndskrifter fra Det kongelige bibliotek har vi ikke funnet noen som vi mener faller utenfor kriteriene.

Vi gjør oppmerksom på at de opplysninger vi bygger på når det gjelder innholdet i håndskriftene, er hentet fra de trykte kataloger, supplert med opplysninger fra forord til utgaver o. l. I enkelte tilfeller er opplysningene i katalogene ikke fyllestgjørende, men vi har ikke hatt anledning til å foreta spesielle undersøkelser.

Helgensagaer og annen religiøs litteratur.

Fremfor noen annen gren av den norröne litteraturen er den religiøse litteraturen felles norsk-islandsk kulturreie. Det aller meste av den foreligger bare i islandske håndskrifter,